

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/158/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112239203
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8112239203.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu: A. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. XX, zastúpený Centrom právnej pomoci, Námestie slobody 12, Bratislava 1, IČO: 30 798 841 proti žalovanému: Rapid Life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Nĕmcovej 22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 12C/393/2012-99 zo dňa 25. 06. 2013 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov dňa 21. 11. 2012 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice vydaného dňa 19. 01. 2012. O návrhu rozhodol Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 25. 06. 2013 tak, že zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, odložil vykonateľnosť tohto rozhodcovského rozsudku do právoplatnosti rozsudku vo veci samej a o trovách konania rozhodol tak, že o nich rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že dojednaná rozhodcovská doložka v zmluve medzi účastníkmi konania je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo všeobecných poisťných podmienkach, konkrétne v článku XV. a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splývajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poisťných podmienkach. Podľa uvedenej rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Z uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje na prílohu smernice ES/93/13 EHS uvedenú pod písm. q) bodu 1, v zmysle ktorého neprijateľnou zmluvou podmienkou je podmienka, ktorá bráni spotrebiteľovi v uplatňovaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa zmluvný vzťah riadi malo spočívať inej zmluvnej strane.

Poukázal na to, že zmluvná podmienka, ktorú dodávateľ vopred stanoveným obsahom rozhodcovskej doložky uložil, že všetky spory so spotrebiteľskej zmluvy sa budú riešiť ním zvoleným rozhodcom, je v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 3Cdo/1/2012, 5Cdo/61/2011, 6Cdo/13/2013.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, a to z dôvodu neobjasnenia skutkového stavu, následného nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že vo svojom vyjadrení zo dňa 13. 02. 2013 k žalobe označil listinný dôkaz, a to záznam sprostredkovateľa poistenia a súd sa v napadnutom rozhodnutí týmto dôkazom a vyhodnotením výpovede svedkyne vôbec nezaoberal. Súd sa nezaoberal otázkou, či je rozhodcovský rozsudok právoplatný a či žalobca využil opravný prostriedok v rozhodcovskom konaní. Súd sa nevysporiadal s námietkou žalovaného vzneseného podľa ust. § 106 OSP. Súd sa nezaoberal ani ďalšou predbežnou otázkou, a to otázkou právnej nárokovateľnosti osobitnej pohľadávky vo výške 41,16 Eur podľa čl. XVII. bod 7a Všeobecných poistných podmienok. Namietal, že napadnutým rozhodnutím bez existencie ďalšieho výroku o pokračovaní konania v merite sporu by bol žalovanému s konečnou platnosťou upretý prístup ku spravodlivosti. Tento právny status znevýhodňuje žalovaného, pretože už by nemal právne nástroj na vymáhanie inak oprávnenej pohľadávky od žalobcu. Súd nenastolil pre obe strany spravodlivý a správny právny stav, ak neposkytol žalovanému žiadnu možnosť na ďalší prístup k súdu tak, ako to predpokladá ust. § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Súd v rozhodnutí pochybil, keď na daný prípad neaplikoval ust. § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. tým, že vo výroku napadnutého rozhodnutia mal rozhodovať aj o tom, že pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Uviedol, že pokiaľ súd vo svojom rozhodnutí odkazuje na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR tak, žiadny z týchto rozhodnutí doteraz neriešilo vecnú stránku namietanej problematiky z dôvodu, že pri skúmaní napadnutých rozhodnutí dovolací súd nezhliadol existenciu dovolacích dôvodov. Žalovaný považoval za nesprávny skutkový aj právny záver o tom, že rozhodcovská doložka nebola medzi účastníkmi poistného vzťahu individuálne dojednaná. Poukázal, že rozhodcovská doložka bola zvýraznená v závere za Všeobecnými poistnými podmienkami a pokiaľ by sa žalobca nerozhodol toto osobitné zmluvné dojednanie podpísať, nedošlo by k platnému individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky. Z koncipovania rozhodcovskej doložky vyplýva, že bola predtým vysvetlená žalobcovi predtým nezávislým subjektom, a teda bola jednoznačne individuálne dojednaná. Aj u žalobcu ako spotrebiteľa je nutné vyžadovať primeranú a obvyklú mieru zodpovednosti za svoje právne jednanie. Iný správny záver o tom, že rozhodcovská doložka je obsiahnutá v časti XV. Všeobecných poistných podmienok a je preto nesprávny záver súdu o tom, že rozhodcovská doložka bola dojednaná už podpisom poistnej zmluvy. Je nesprávne tvrdenie súdu, že podpisom osobitných zmluvných dojednaní sa len odkázalo na rozhodcovskú doložku uvedenú v poistných podmienkach. Správny záver je ten, že rozhodcovská doložka sa nachádza v osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007 a nie v článku XV Všeobecných poistných podmienok a až jej prijatím formou osobitného podpisu žalobcu, t. j. následne by platili pre daný poistný vzťah aj ustanovenia čl. XV Všeobecných poistných podmienok. Uviedol, že dohoda o rozhodcovskej doložke bola uzatvorená samostatne, mimo spotrebiteľskej zmluvy. Tým, že obe zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzavrieť rozhodcovskú zmluvu v zmysle § 3 a 4 zákona č. 244/2002 Z. z. došlo k individuálnemu dojednaniu tejto zmluvnej podmienky. Právnym dôsledkom takejto dohody je, že nemôže byť táto časť zmluvy považovaná za neprijateľnú podmienku.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správne.

Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Na tomto sa nič nezmenilo ani počas odvolacieho konania.

V konaní bolo preukázané, že súčasťou poistnej zmluvy medzi účastníkmi konania boli aj Všeobecné poistné podmienky, z ktorých v článku XV sa nachádza úprava rozhodcovského konania. Z tohto článku vyplýva, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Súčasťou dojednaní medzi účastníkmi konania je aj osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007, v ktorom sa obe strany dohodli, že v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi nimi sa namiesto súdneho konania podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV.časti týchto Všeobecných poistných podmienok. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Správny je záver súdu prvého stupňa v tom, že dojednanie o tom, že všetky spory zo spotrebiteľskej zmluvy budú riešené v rozhodcovskom konaní, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V konaní nebolo preukázané, že táto rozhodcovská doložka bola dojednaná medzi účastníkmi konania individuálne, a teda možno prisvedčiť právnomu záveru súdu prvého stupňa, že rozhodcovská doložka je neplatná, a teda v súlade s ust. § 40 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. bolo potrebné vydaný rozhodcovský rozsudok zrušiť.

V konaní bola vypočutá svedkyňa P. V., ktorá pracovala ako sprostredkovateľ poistenia pre žalovaného a ktorá za žalovaného zmluvu uzatvárala. Svedkyňa vo svojom výsluchu potvrdila, že rozhodcovskej doložke sama nerozumela, sama to nikdy vysvetlené nemala. Nemohla to teda ani vysvetliť klientovi. Z výpovede sprostredkovateľa vyplýva, že bez podpisu Všeobecných poistných podmienok a osobitného dojednaní by k vzniku poistenia ani nedošlo. Ak medzi stranami nebola vysvetlená a rovnako chápaná ani základná informácia o rozhodcovskom konaní, nemožno ani uvažovať o tom, že toto dojednanie bolo individuálne dojednané.

Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta vyplýva, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania. Toto však nie je možné považovať za dôkaz o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky. V treťom odseku tohto záznamu, na ktorú poukazuje žalovaný, nie je informácia o tom, že žalobcovi bola vysvetlená podstata rozhodcovského konania, ale len upozornenie na to, že v prípade vzniku sporu vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania.

K ďalším odvolacím námietkam žalovaného súd uvádza, že predložený listinný dôkaz - záznam sprostredkovateľa nie je dôkazom, ktorý by preukazoval nesprávnosť zisteného skutkového stavu.

Pre rozhodnutie vo veci nie je dôležité, či rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť a či žalobca využil opravný prostriedok v rozhodcovskom konaní. Zákon č. 244/2002 Z.z. umožňuje súdu zrušiť vydaný rozhodcovský rozsudok bez ohľadu na to, či účastník využil možnosť podať proti nemu opravný prostriedok.

Nie je oprávnená námietka žalovaného, že všeobecný súd nemá právomoc v tejto veci konať, ale takúto právomoc má len dojednaný rozhodcovský súd. Bolo by nelogické a v rozpore s účelom úpravy § 40 zákona č. 244/2002, aby príslušným súdom na konanie, v ktorom sa namieta neplatnosť rozhodcovskej doložky, bol súd určený práve spochybnou rozhodcovskou doložkou. Prvú vetu ust. § 40 zákona č. 244/2002 je treba vykladať tak, že príslušným súdom je všeobecný súd ako to vyplýva aj z ustanovenia § 88 ods. 2 OSP. Naviac, v konaní bola preukázaná neplatnosť rozhodcovskej doložky.

Žalovanému nebol odopretý prístup k spravodlivosti, pretože aj bez rozhodnutia súdu vo výroku rozhodnutia o tom, že pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu vyplývajúcom zo vzájomnej žaloby, bude zákonným následkom zrušenie rozhodcovského rozsudku to, že oprávnený orgán bude v konaní pokračovať. O tejto skutočnosti nemusí byť rozhodované vo výroku rozsudku.

Súd hodnotením dôkazov dospel k záveru, že rozhodcovská doložka v danom prípade nebola dojednaná individuálne a odvolací súd sa s týmto jeho hodnotením stotožňuje. Z výpovede samotného sprostredkovateľa poistenia vyplýva, že rozhodcovská doložka nebola žalobcovi vysvetlená. Z výpovede sprostredkovateľa vyplýva, že bez podpisu Všeobecných poistných podmienok a osobitného dojednaní by k vzniku poistenia ani nedošlo. Nie je teda možné pri preukázaní tohto stavu uvažovať o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v tejto veci. Individuálnosť dojednaní rozhodcovskej doložky nemožno hodnotiť len podľa textu rozhodcovskej doložky, ktoré sú v spotrebiteľských vzťahoch takmer výlučne predformulované dodávateľom.

Nie je potrebné, aby sa súd v tomto konaní zaoberal predbežnou otázkou právnej nárokovateľnosti osobitnej pohľadávky vo výške 41,16 Eur, pretože dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku bola neplatne dojednaná rozhodcovská doložka. Nárokovateľnosťou samotnej žalovanej pohľadávky sa bude zaoberať súd v konaní vo veci samej.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil postupom podľa ust. § 219 ods. 1 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa podľa ust. § 224 ods. 4 OSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.